

Motion till riksdagen

1987/88:Kr267

av Karl Boo m. fl. (c)

om vissa anslags- och organisationsfrågor på kulturområdet

Ledningsfrågor på kulturområdet

I årets budgetproposition aviseras en övergång till en mindre splittrad anslagsuppdelning på kulturområdet fr. o. m. budgetpropositionen 1989. Kulturrådet skulle i detta sammanhang tilldelas en större roll. Centern betraktar en sådan utveckling som fullt rimlig. Det är emellertid angeläget att kulturrådet inte utvecklas till ett tungt och byråkratiskt "kulturverk". Just på kulturområdet, med dess nära koppling till yttrandefrihetsfrågorna och den särskilda betydelsen som ligger i nyskapande och nytänkande, är det angeläget att det finns flera vägar genom vilka kulturutövaren kan få del av statliga medel. Inför en anslagsreform skulle vi därför gärna vilja ha prövat om det går att utveckla ett system på kulturområdet efter viss förebild från forskningens område. Genom fakultetsanslagen garanteras en grundstandard som sedan kan kompletteras med medel från forskningsråden som är inriktade på specificerade projekt. På kulturområdet skulle detta kunna ha formen av en grundläggande medelstillelning till institutionerna via kulturrådet. Denna skulle sedan kunna kompletteras med särskilda projektinriktade medel som kunde fördelas av särskilda rådsorgan inriktade på vart och ett av de olika kulturområdena. I rådsorganen bör utövare av resp. konst vara mycket väl representerade. Det kan medverka till att utveckla den kulturella kvaliteten. Parallelliteten med systemet på forskningsområdet skulle kunna fullföljas genom att regeringen förelägger riksdagen treårsprogram för utvecklingen på kulturområdet. Enligt centerns mening bör ett studium av möjligheterna att utveckla anslagssystemet och organisationerna på kulturområdet efter den skiss vi här presenterat nu företas.

Utbildningsfrågor på kulturområdet

Arbetslösheten på kulturområdet är idag betydande. Första halvåret 1987 redovisade musikerna en arbetslöshet på 12,6 %. Motsvarande tal för teateranställda var 11,6 %. Båda talen var större än ett år tidigare. Det står också klart att bild- och formkonstnärerna har en betydande undersysselsättning. En del av denna arbetslöshet måste naturligtvis motverkas genom att samhället för en expansiv kulturpolitik som tar sikte på att tillskapa ytterligare arbetstillfällen som också ger publiken fler kulturupplevelser. En annan aspekt på dessa problem är att utvärdera insatserna för utbild-

ning inom den kulturella sektorn. Dimensioneringen av vissa utbildningar måste ses över. Det är också angeläget att överväga om de utbildningar som nu erbjuds till fullo anpassats till hur kulturutbud och kulturefterfrågan idag ser ut. Bland annat är det viktigt att utbildningen för aktörer som behärskar såväl sång som dans kan anordnas. En betydande del av scenutbudet i bl. a. London och New York har idag en sådan form att denna typ av artister sannolikt kommer att efterfrågas i växande utsträckning om vårt land även framgent skall stå i nära förbindelse med den internationella utvecklingen.

Kulturdekaden

FN:s generalförsamling och UNESCO har proklamerat perioden 1988–1997 som *World Decade for Cultural Development*. Detta internationella kontaktarbete avsätter få spår i budgetpropositionen. Enligt centerns mening måste Sverige aktivt medverka i det fortsatta arbetet.

Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer

Styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond begär att anslaget till visningsersättning skall höjas med 4,8 milj. kr. som ett första led i en uppräkning till samma nivå som bibliotekersättningen. Enligt centerns mening bör framställningen från fonden bifallas. Det innebär att ytterligare 3 834 000 kr. måste tillföras.

Ersättning för biblioteksmusik

Regeringen föreslår i år att 1 milj. kr. anvisas för ersättning för biblioteksmusik. För att kunna fullfölja det förslag till ersättning som konstnärsnämnden föreslagit bör ytterligare 1,7 milj. kr. tillföras.

Insatser på filmområdet

Konstnärsnämnden har begärt 1,5 milj. kr. för att kunna ge bidrag till

- unga filmare
- film- och videoexperiment i mindre skala
- manusförfattare till icke-kommersiell film

Enligt centerns mening bör ett anslag med denna inriktning ges till konstnärsnämnden.

Kulturtidskrifter

För den kulturella dialogen i vårt land spelar kulturtidskrifterna en betydelsefull roll. Det är angeläget att detta anslag kan förstärkas med 5 milj. kr. om syftet med bidragsgivningen i större utsträckning skall kunna fullföljas.

Bygdegårdarnas riksförbund har begärt en ökning av anslaget med 400 000 kronor för satsningar på teaterturnéer, utbyggd konstverksamhet och utbildning av kulturansvariga. Bygdegårdarna är i stor utsträckning lokaliserade på landsbygden. Kulturverksamheten knuten till dessa når människor som har ett mycket begränsat kulturutbud att tillgå på hemorten. Det skulle därför vara ett lämpligt sätt att fullfölja de ambitioner som kommit till uttryck i Landsbygd90-kampanjen att ge bygdegårdarna det begärda anslaget. Kulturrådet har tillstyrkt anslaget.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ledningsfrågor på kulturområdet,
2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av utbildningsfrågorna på kulturområdet enligt de riktlinjer som anges i motionen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om World Decade for Cultural Development,
4. att riksdagen till F 5. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 834 000 kronor förhöjt anslag på 37 003 000 kronor,
5. att riksdagen till F 6. Bidrag till konstnärer anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 200 000 kronor förhöjt anslag på 20 597 000 kronor varvid förhöjningen fördelas med 1 700 000 kronor på ersättning för biblioteksmusik och med 1 500 000 kronor för insatser inom filmområdet,
6. att riksdagen till G 9. Stöd till kulturtidskrifter anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 5 000 000 kronor förhöjt anslag på 23 670 000 kronor,
7. att riksdagen till F 2. Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m. anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 400 000 kronor förhöjt anslag på 15 140 000 kronor varvid förhöjningen tillföres delanslag 5. Bygdegårdarnas riksförbund för kulturverksamhet.

Stockholm den 26 januari 1988

Karl Boo (c)

Pär Granstedt (c)

Kerstin Göthberg (c)

Marianne Andersson (c)

Larz Johansson (c)

Jan Hyttring (c)

Stina Gustavsson (c)